

N:o 29.

Ank. till Riksd. kansli den 23 mars 1900, kl. 3 e. m.

Memorial, med föranledande af kamrarnes skiljaktiga beslut, beträffande lagutskottets utlåtande n:o 15, i anledning af väckta motioner om mera betryggande föreskrifter rörande förvaltningen af omyndiges egendom.

I utlåtande n:o 15, i anledning af tvenne, utaf friherre *Klingspor* och herr *P. Waldenström* väckta motioner om mera betryggande föreskrifter rörande förvaltningen af omyndiges egendom, hemställde lagutskottet, att Riksdagen, i anledning af förevarande motioner, måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t taga i öfvervägande, huruvida icke mera betryggande föreskrifter rörande kontrollen öfver förmyndares förvaltning af omyndiges tillgångar i kontanta medel och värdehandlingar kunde ernås, samt i sådant fall låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag i ämnet.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag har denna utskottets hemställan blifvit af Första Kammaren bifallen, hvaremot Andra Kammaren, med afslag derå, bifallit en af herr *Husberg* m. fl. afgifven, vid utskottets utlåtande fogad reservation, deri upptagits det i motionerna framställda yrkandet, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t taga i öfvervägande, huruvida icke mera betryggande föreskrifter rörande förvaltningen af

omyndiges tillgångar i kontanta medel och värdehandlingar kunde ernås, samt i sådant fall låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag i ämnet.

Jemlikt 63 § riksdagsordningen åligger det nu lagutskottet att söka sammanjemka de skiljaktiga beslut, hvori kamrarne sålunda stannat.

För bedömande, huruvida och på hvad sätt en sådan sammanjemkning lämpligen må kunna komma till stånd, är först och främst nödigt att närmare skärskåda, hvad kamrarnes olika beslut hvar för sig egentligen innebär. Tager man då hänsyn till den för motionerna i ämnet afgifna motiveringen jemte de uttalanden, som vid ärendets behandling inom kamrarne gjordes af anhängarne till motionärernas förslag, lærer vara uppenbart, att Andra Kammarens beslut åsyftar en ganska genomgripande förändring af förmynderskapslagstiftningen, den nemligen att omyndiges tillgångar i kontanta medel och värdehandlingar åtminstone till hufvudsaklig del ej längre skulle stå under förmyndarnes omedelbara förvaltning, utan ställas under vård af särskilda, utaf staten garanterade förmyndarekammare eller dermed jemförliga inrättningar. Första Kammaren deremot har, med bibehållande af förmyndares befogenhet att sjelfve handhafva förvaltningen af omyndiges ifrågavarande tillgångar, velat bereda ökad trygghet för de omyndige genom skärpt kontroll öfver sjelfva förmyndareförvaltningen.

Den af Första Kammaren förordade ändringen är således af väsentligt mindre omfattning än den, för hvilken Andra Kammaren uttalat sig. Formelt sedt måste derfor ett sammanjemkningsförslag innebära, å ena sidan en utvidgning af Första Kammarens ståndpunkt och å andra sidan en begränsning af Andra Kammarens beslut.

Vid öfvervägande, hvilken af de många möjligheter till sammanjemkning, som sålunda formelt erbjuda sig, skulle i sakligt hänseende vara mest tillfredsställande, har utskottet funnit sig böra förorda en sådan sammanjemkning, hvarigenom å ena sidan, i öfverensstämmelse med Första Kammarens beslut, såsom regel bibehålles förmyndares rätt att sjelf handhafva förvaltningen af den omyndiges tillgångar i kontanta medel och värdehandlingar — dock med införande af skärpt kontroll öfver förmyndareförvaltningen — men å andra sidan, i enlighet med Andra Kammarens uttalande, möjlighet beredes att, der särskilda förhållanden sådant påkalla, öfverflytta förvaltningen af ifrågavarande tillgångar från förmyndaren till någon allmän inrättning.

I sistberörda hänseende har utskottet tänkt sig, att ett öfverlemnande af omyndiges kontanta medel och värdehandlingar i allmän inrättnings vård borde kunna ega rum, såväl då förmyndaren sjelf det

önskade, som då den domstol, hvilken vårdnaden öfver förmynderskapet ålåde, funne sådant nödigt.

Äfven om det under nuvarande förhållanden i regel ej torde möta svårighet för förmyndare att mot betryggande säkerhet och mot skälig ränta placera förmyndaremedel samt i säker vård låta förvara värdehandlingar, sker dock sådant på hans egen risk; och då en person ej kan utan laga skäl afsäga sig ett förmynderskap, utan mången gång mot sin vilja nödgas öfvertaga en dylik befattning, synes det både lämpligt och billigt, att tillfälle beredes honom att utan egen risk kunna fullgöra den skyldighet, han sålunda fått sig ålagd.

Då på yrkande af gode män eller den omyndige sjelf eller hans fränder en förmyndare ålägges att ställa säkerhet för innehafvande medel, möter sådant ofta svårighet. Ett blott uppvisande af värdehandlingar, som uppgifvas tillhöra myndlingen, kan stundom ej anses tillräckligt, då dessa värdehandlingar omedelbart derefter kunna af förmyndaren för egen räkning användas, och en vederhäftig borgen kan det för förmyndaren ofta vara svårt eller obehagligt att anskaffa. Kunde han deremot i en under statens garanti stäld inrättning få insätta medel eller deponera värdepapper, vore sådant ej blott för förmyndaren det enklaste sättet att ställa fordrad säkerhet, utan medförde jemväl för myndlingen erforderlig trygghet.

Genom vidtagande af åtgärder af sådan beskaffenhet vore enligt utskottets åsigt ej ringa vunnit i det syfte, som ligger till grund för Andra Kammarens beslut, då derigenom just för det fall, der nuvarande bestämmelser rörande sjelfva förvaltningen kanske visat sig minst effektiva, erforderlig säkerhet för myndlingens tillgångar kan ernås, under det att förmyndarens förvaltningsrätt lemnas orubbad i alla de fall, der ingen anledning förefinnes att ifrågasätta hans vederhäftighet.

Utskottet anser emellertid, att det ej nödvändigtvis skulle behöfva för ändamålet inrättas särskilda förmyndarekammare, utan att det kunde ombetros åt t. ex. vissa bankinrättningar att i förekommande fall förvalta och vårda ifrågavarande tillgångar. Naturligtvis måste för syftets vinnande bestämmelser gifvas, som förhindra förmyndaren att, efter det han fullgjort domstols åläggande att i allmän inrättningsvård öfverlemna omyndigs kontanta medel eller värdehandlingar, åter taga ut dem utan behörigt medgifvande.

Å andra sidan torde, till förmyndares tryggande mot godtycklig inblandning i förvaltningen, domstolens befogenhet att gifva förmyndaren ett sådant åläggande bära uttryckligen inskränkas till sådana fall, då på grund af anmälan från gode männen eller andra särskilda

omständigheter förmyndarens ekonomiska ställning pröfvades ej erbjuda tillräckliga garantier för omyndigs medel, derest förmyndaren bibehölles vid förvaltningen af tillgångarne.

Under åberopande af det nu anförda får utskottet, i sammanjemkningsändamål, hemställa,

att kamrarne, hvardera med frånträdande af sitt i ämnet förut fattade beslut, ville besluta att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande, huruvida icke rörande förmyndares förvaltning af omyndiges tillgångar i kontanta medel och värdehandlingar större säkerhet mot förluster skulle kunna vinnas *dels* genom meddelande af mera betryggande föreskrifter i afseende å kontrollen öfver dylik förvaltning, *dels ock* genom bestämmelser rörande inrättning, i hvars vård omyndiges kontanta medel och värdehandlingar kunde öfverlemnas vare sig på grund af förmyndares egen önskan eller vederbörande myndighets derom meddelade föreskrift.

Stockholm den 23 mars 1900.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Reservationer:

af herr *Husberg*, som ansett, att utskottet bort i sammanjemkningsändamål hemställa, att kamrarne, hvardera med frånträdande af sitt i ämnet förut fattade beslut, ville besluta att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande, huruvida icke rörande förmyndares förvaltning af omyndiges tillgångar i kontanta medel och värdehandlingar större säkerhet mot förluster skulle kunna vinnas *dels* genom meddelande af mera betryggande föreskrifter i afseende å kontrollen öfver dylik förvaltning, *dels äfven* genom be-

stämmelser, hvilka, utan att medföra någon mera omfattande rubbning af nu gällande regel om förmyndares rätt att sjelf handhafva den omyndiges tillgångar, dock innebure, att omyndiges kontanta medel och värdehandlingar komme under vård af någon offentlig inrättning i alla de fall, då den ökade trygghet mot förluster, som en dylik anordning innefattade, kunde ernås utan att medföra några mera afsevärda olägenheter, samt att Kongl. Maj:t ville, om förhållandena funnes dertill föranleda, för Riksdagen framlägga förslag i ämnet;

af herrar *Leman* och *Bremberg*, hvilka ansett, att, derest öfver hufvud taget någon sammanjemkning af kamrarnes skiljaktiga beslut skolat ske, sådan, med hänsyn till förmyndares *förvaltning*, icke bort afse de fall, då förmynderskap utöfvas af omyndiges fader eller moder, så länge han eller hon är enkling eller enka;

af herrar *Lundström*, *Hedenstierna*, *F. Andersson* och *Sjöberg*, hvilka ansett, att någon sammanjemkning mellan kamrarnes skiljaktiga beslut ej kan åvägabringas, och att utskottet alltså bort för Riksdagen anmäla, att frågan för denna riksdag förfallit.